

מוזיאון ישראל, ירושלים

פרס מוזיאון ישראל לאיור ספר

על הפרס

איורים הם יצירות האמנות הראשונות שאנו פוגשים בילדותנו. במפגש עם איור משובח מתקיימים כל המאפיינים של התבוננות ביצירת אמנות מעולה: העונג, הריגוש, פענוח המסר וזיהוי התקופה והמקום. האיור, שהוא מטבעו אינטימי וקטן־ממדים, לא קיבל את המקום הראוי לו בקרב האמנויות. מוזיאון ישראל מייחס חשיבות לעידוד מאיירים של ספרי ילדים, ולמטרה זו הוקמה קרן בן־יצחק.

הקרן עושה גם להעשרת אוסף ספרי הילדים המאוירים מכל העולם שבספריית האיור אשר באגף הנוער והחינוך לאמנות שבמוזיאון ישראל.

הפרס מוענק לזכר רבקה (סופר) ומיכאל בן־יצחק, שנהרגו בפיגוע בכיכר ציון ב־4 ביולי 1975. החוברת בנדיבות לואיס רוזן, לוס אנג׳לס

האוצרת: אורנה גרנות עריכה: תמי מיכאלי

עיצוב התבנית הגרפית: זיווית נבו-ניסלביץ' עיצוב והפקה: סטפני ורותי עיצוב תיאום הפקה: ליאורה פוגלמן

צילום המאיירים: צור קוצר

נדפס באחוה - דפוס קואופרטיבי בע״מ

קטלוג מס' 618 מסת״ב 6 436 278 965

© מוזיאון ישראל, ירושלים, 2014. כל הזכויות שמורות אגף הנוער והחינוך לאמנות ע״ש רות

ילדים על־שם בן־יצחק לשנת תשע"ד

כללי השיפוט לבחירת הספר הזוכה

מוזיאון ישראל ממנה ארבעה שופטים מומחים והם מעניקים את הפרס למי שאיוריו הם המעולים ביותר. חבר השופטים זכאי להעניק גם ציונים־לשבח לחמישה מאיירים. אם לא נמצאו הספרים הראויים, רשאים השופטים להחליט שלא להעניק את הפרס.

הפרס מוענק בראש ובראשונה על איכותה האמנותית של יצירת המאייר, אך גם על רכיבי הספר האחרים: איכות הטקסט, העימוד, העיצוב וההתאמה לגיל הקורא. מועמדים לפרס הם ספרים שראו אור בראשונה מ־1 בינואר 2012 ועד 31 בדצמבר 2013 ושנדפסו בישראל.

חבר השופטים

אורנה גרנות (יו״ר), אוצרת־משנה לאיור ספרי ילדים, מוזיאון ישראל ד״ר טלי גביש, ראש אגף הנוער והחינוך לאמנות ע״ש רות, מוזיאון ישראל פרופ׳ עדי שטרן, מעצב גרפי וראש המחלקה לתקשורת חזותית, בצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב גבי קון, מרצה לספרות ילדים, מרכז ימימה, בית ברל, והאוניברסיטה הפתוחה

ב־23 במאי 2014 התכנס חבר השופטים והחליט להעניק את פרס מוזיאון ישראל לאיור ספר ילדים על־שם בן־יצחק לי**רמי פינקוס** על איוריו לספר "מר גֻזמאי הבּדאי". עוד החליטו השופטים להעניק ציון לשבח למאיירים: שמרית אלקנתי על איוריה לספר "על זנבה של ארנבת", אורית ברגמן על איוריה לספר "יומנה של לוכדת כרישים", ונטלי וקסמן שנקר על איוריה לספר "לילה טוב מפלצת". שנקר על איוריה לספר "לילה טוב מפלצת".

איוריה לספר ״הנעליים הישנות של אדון מינאסה״.

ירמי פינקוס

ירנני פינקוס ער גָזעאי הבּדאי

נטלי וקסמן שנקר לילה טוב מפלצת

שמרית אלקנתי על זנבה של ארנבת

אורית ברגמן יומנה של לוכדת כרישים

שחף מנאפוב הנעליים הישנות של אדון מינאסה

אורית ברגמן

שמרית אלקנתי

שחך מנאפוב

חתן הפרס

ירמי פינקוס מר גזמאי הבּדאי

מאת: לאה גולדברג ספרית פועלים, ספריית נח, 2013

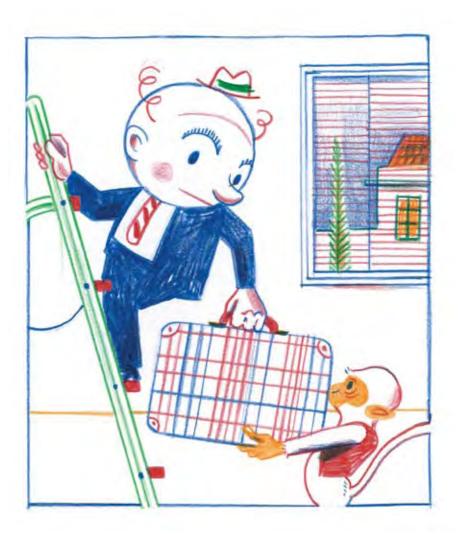
העלילות המחורזות בחן רב מתוארות

מר גֻזמאי הבדאי הוא דמות משעשעת פרי דמיונה של המשוררת לאה גולדברג, שעלילותיה פורסמו בהמשכים בשבועון "דבר לילדים" בליווי איוריו של אריה נבון. המאייר ירמי פינקוס עיבד שלושה מסיפורי מר גֻזמאי הקצרצרים ויזם את הוצאתם לאור כספר מאויר – שי בין־דורי שמביא את איורי העבר לבני דור העתיד.

כשמו של הגיבור המספר, כך גם הרפתקותיו שופעות דמיון וגוזמה, ופרשנותן האמנותית – מיזוג של פשטות עם תחכום, המייצרים מרחב חדש ורב־רבדים מבלי לפגוע בקלילות המקורית. בסיפור הראשון צולל מר גֻזמאי לתוך בקבוק מלא מים בעקבות מטבע, בשני – כלב ענקים מושך רכבת הנושאת אותו למסע עולמי, ובשלישי – הוא צד את השמש השוקעת בכבודה ובעצמה ואורז אותה במזוודתו כדי שתלווה אותו בטיולו אל מחוץ לעיר.

בצמדי תמונות, צמד־צמד וחרוזיו. כמחווה חזותית לעבר ואולי אף לאמנות המודרנית של המאה הקודמת שהסיפורים נכתבו בזמנה, מבקש פינקוס לברר מהם החומרים הבסיסיים שאפשר לצקת את הסיפורים לתוכם. את מר גֻזמאי הוא מתאר בדמות לבלר עירוני, ראשו עיגול תמים ולבושו חליפה ועניבה. הנוף וכמעט כל הפרטים מצוירים בצורה גאומטרית ברורה לעין ובצבעי עיפרון, וגם הצבעוניות מוגבלת במכוון לארבעה צבעים בלבד.

עברו של פינקוס כיוצר מוערך של קומיקס, כסופר וכמעצב בולט בפירוק העלילה לריבועים שלמים שנחתכים, מתארכים, מתקצרים וגם נעלמים לאורך דפי הספר. כך נוצר דו־שיח ערני בין המתואר למסגרת, שמערער את ההייררכיה המקובלת וקורא למתבונן להשלים את המראות בדמיונו.

ציון לשבח

נטלי וקסוון שנקר לילה טוב מפלצת

מאת: שירה גפן עם עובד, 2012

המואנשות וכולן מצליחות לעורר בלב הקורא אמפתיה למצבן המוכר והרגיש. האיורים מציגים עולם ומלואו בעל חוקיות ואיזונים שונים ומשונים, שמבחינה סגנונית אפשר להגדירו "סוראליזם מעודן", שכן יש בו מנעד רחב של סתירות בעלות היגיון פנימי. כיאה לסיפור שעוסק בתפר שבין היום ללילה, יש בו ניגוד חריף בין לבן לשחור אך גם הרמוניה. הלבן מעניק לעתים שטיחות ולעתים נפח, לעתים ודאות ומציאות, ולעתים - מקפצה לדמיון ושחרור מן המציאות. ואילו השחור מצליח להכיל תיאורים מסקרנים ופרטים שמתגלים בהדרגה, וכך מסייע להפוך את החושך ממנוכר למוכר. שינויי הגדלים של המפלצת, הפיל ודמויות אחרות יוצרים עלילות חזותיות עצמאיות, ואלה אינן פוגעות באמינותו של הסיפור שהאמונה הרציונלית בדמיון חרוטה על דגלו.

הפחד הוא הגיבור של סיפור ערש זה, שבו כל המשתתפים האנושיים והדוממים מבטאים את מגוון פחדיהם וחששותיהם מפני ההירדמות. הסיפור מתחיל כשהיום נגמר: הילדה רותי פוחדת מהחלומות ומהמפלצת הכחולה אבל נרגעת בזרועות לאורה של הגחלילית, והשעון שכלל לא אמור לישון מזמין את המפלצת הרועדת שפוחדת מהכול אבל נרדמת בידיה החולמות של רותי. אין פחד להנכיח את הפחד, והאיורים מציגים מגוון של צללים הפחד, ועכבישים, עטלפים ואפילו דובי אפלים, עכבישים, עטלפים ואפילו דובי ענק מרקדים בחושך. אף־על־פי־כן, נדמה שהתוצאה אינה מפחידה.

הסופרת השכילה לברוא סיפור קשוב ורגיש, ובו אזכורים של סיפורי לילה קלסיים. אזכורים אלה מחלחלים אל עיצוב הדמויות

שמרית אלקנתי על זנבה של ארנבת

מאת: דליה רביקוביץ עם עובד, 2012

שירהּ של דליה רביקוביץ עוסק במסע סוער ומופלא, ובמרכזו משאלה דמיונית אחת לתנופה ומהירות. המסע, שמתחיל במכונית המשפחתית ומסתיים בחזרה על כנפי הדמיון, רצוף הרפתקות ומזמן את גילוין של חיות פרא וארצות חדשות. ייחודו טמון בשם השיר, "על זנבה של ארנבת", שהופך ממטפורה למציאות חזותית וקושר את הטקסט והאיורים לעולם הילד.

המאיירת שמרית אלקנתי והמשוררת
השכילו לתרגם את התשוקה הילדית לכלי
תחבורה, אשר פעמים רבות עולה על הרצון
להגיע ליעד. תשוקה זאת נוכחת באיורי
הספר כולו ועושה את הדפדוף בו למרדף
מהיר ומרהיב אחר הארנבת המתחבאת בין
הדפים, כחידה חזותית שממתינה לגילוי.
אלקנתי, שזה לה ספרה הראשון, מציגה
שליטה בכל רכיבי מלאכת הספר. חוץ

מדמות הארנבת, היא ממציאה עולם שלם המותאם לתשוקת המסע המהיר. טכניקת הקווקווים שהיא יצרה במיוחד לספר זה מעניקה תנועה והשתנות לכל פרט, הפאלטה הצבעונית המעודנת מותאמת לסביבה המסקרנת ולגילויי הארצות והחיות והמקומות האקזוטיים המתוארים באיפוק אינם מתחרים בטקסט הפיוטי. פרשנותה החזותית קלילה רק למראית עין; למעשה היא חושפת הבנה עמוקה של הטקסט השירי ומוסיפה עליו מבט רענן.

צוות השופטים משבח את בחירתה האמיצה של המאיירת לאייר שירה איכותית ולפרסמה כספר, שכן במעשה זה היא מעניקה לשירה חיים חדשים ומקרבת אותה לדור הילדים וההורים כאחד.

אורית ברגומן יומנה של לוכדת כרישים

מאת: אורית ברגמן אסיה הוצאה לאור, 2013

הטמון במבע המשולב, שמזמין את הקורא לקרוא קריאה דינמית והוליסטית ולחוות את חוויותיה של הגיבורה מנקודת מבטה, כפי שהיא מתבטאת בסיפור עצמו ובנושאים שהיא בוחרת לאייר ולהדגים.

הרומן־היומן הזה כתוב ומצויר למרבה הפלא בצבע אחד בלבד, בכחול, כאילו נכתב בעט כדורי. אלא שהשימוש המגוון בעט: בנקודות, בקוים ובקווקווים, בתרשימים, ברישומי תצלומים, באיורי שוליים ובאיורים גולשים ואקספרסיוויים – מותח את גבולות המדיום ומפיק ממנו את המֶרב. במקרים מסוימים צפיפות הקווים מתארת מים רבים, ובמקרים אחרים נראה זרזיף דקורטיווי שטיפותיו נקוות בפינות הדף. הסד המינימליסטי יחד עם היד האמנותית הבוטחת והעיצוב הקליל אך המוקפד יוצרים את חזותו הייחודית של הספר המיועד לבני הנעורים ותומכים בתוכנו.

רומן החניכה הצנוע והנפלא של אורית ברגמן מציג את מגוון יכולותיה הווירטואוזיות כסופרת וכמאיירת. הרומן, שנקרא כספר מתח, מגולל בעברית עכשווית וקולחת את סיפורה של גל, נערה ש"בורחת" מביתה רירושלים למצפה החח־ימי ראילם כדי להתחקות אחר עקבות אביה שנעלם. זהו יומן אישי משופע בדיוקנאות עצמיים ומצויר בגוף ראשון, בדומה לאיוריו הכתובים של נחום גוטמן, ובו מידע רב על ים סוף ועל הדגים והיצורים נשחיים בו המנשולב בסיפור צמיחתה של אהבת נעורים ראשונה. "יומנה" של הגיבורה הצוללנית משלב בטבעיות ובגמישות את האיורים עם הטקסט, ואת האיורים המלווים בכותרות, בהסברים, בהרהורי לב, בשאלות ואפילו בחידה אחת עם הכפולות המאוירות, כמעט כמו בספרי־ תמונות (picturebook). ארוגים זה בזה, החזותי והמילולי כמו מדגימים את הכוח

ציון לשבח מיוחד

שחף מנאפוב הנעליים הישנות של אדון מינאסה

מאת: רונית חכם מועדון תרבות, 2013

המכיל את הסיפור־בתור־סיפור שיש בו

"לאיש אחד היו נעליים שהוא נעל כל הזמן, לאיש קראו אדון מינאסה". למרות ניסיונותיו להיפטר מהנעליים, הן שבות וחוזרות אליו עד לסופו המשעשע של הסיפור שבו הוא מוותר על הרצון לזרוק אותן וחוזר למנהגו לספר לילדים סיפורים וללכת בנעליים על הידיים כדי להצחיק אותם.

האיורים המרהיבים שיצרה שחף מנאפוב מצטיינים בשפה חזותית מקורית ומפתיעה: ארצו הישנה של אדון מינאסה וארצו החדשה מצוירות באותם צבעים עזים, הכפולות המספרות את סיפורו מתארות את הדמויות האנושיות ואת סביבתן באופן המשלב דו־ממד עם תלת־ממד וכתמים חופשיים עם צורות גאומטריות, והמיזוג הטבעי של מרקמים שמחקים הֶדּפֶּס עם שקיפויות שמדמות צבעי־מים מתאים לתיאורי נוף עירוני אך גם לתיאורי הטבע הפתוח. כך נוצר מרחב חזותי עצמאי

מן המציאותי והפנטסטי כאחד. מעבר לווירטואוזיות האמנותית, חשיבותה של שפת האיור נעוצה בעקיפת הסטראוטיפים: כל הדמויות האנושיות מורכבות מאותו מינון משתנה של צבע וצורה, ואף אחת מהן אינה מתנשאת על חברתה או מופלית לרעה. האפים הצבעוניים מבליטים את השילוב בין המגזרות הגאומטריות לצבעים העזים ומשמרים את ההבעה, החום האנושי וההומור שבסיפור המתאר את הדמויות כפרטים ועם זאת מאחד אותן, בלי להטיף. כמו הנעליים גם יצירת הספר, שראשיתו בסיפור עממי אתיופי שסיפרה הילדה ישיטו

כמו הנעליים גם יצירת הספר, שראשיתו בסיפור עממי אתיופי שסיפרה הילדה ישיטו אמסלו לסופרת רונית חכם וסופו בסיפור כתוב ומאויר, מגלמת גלגול מסוים. אנו מקווים, כי הזכייה בפרס תעודד את הדפסתו כמהדורה מסחרית ותעשה אותו זמין לכלל הילדים בישראל.

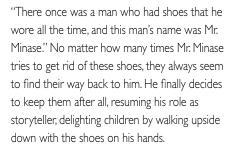

Special Honorable Mention

Masha Manapov A Pair of Old Shoes

Written by Ronit Chacham Moadon Tarbut, 2013

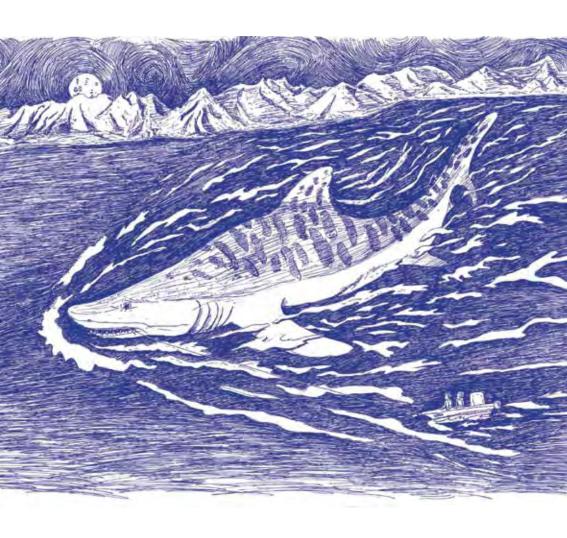

Masha Manapov's spectacular illustrations introduce an original visual language. Mr. Minase's old and new countries are depicted in the same bold colors, while the characters' surroundings are expressed in combinations of two- and three-dimensional drawings, as well as free-form and geometrical shapes. Manapov merges textures that imitate print-making to create a translucent, watercolor-like effect which creates a unique visual space — simultaneously realistic and fantastical — for

this story-within-a-story. The illustrations are remarkable in their resistance to stereotypes: all of the book's characters are depicted with the same amounts of shape and color, and no character overshadows the other. Their colorful noses emphasize the integration of geometrical lines with bold color, and express the warmth and humor of this book, which depicts its characters as individuals while also uniting them, free of preaching.

Ronit Chacham first heard this Ethiopian folk tale from a young girl named Yishitu Amselo and, much like the shoes themselves, it underwent an evolution, ending up as a published book. The jury hopes that this official recognition will encourage a commercial printing of the book, making it accessible to children across Israel.

Honorable Mention

Orit Bergman Diary of a Shark Catcher

Written by Orit Bergman Asia Publishers, 2013

Orit Bergman's debut novel is wonderful and modest, showcasing her virtuosic abilities as an author and illustrator. This riveting story uses contemporary and fluid Hebrew to tell the story of Gal, a girl who runs away from her home in Jerusalem to the underwater observatory in Eilat, on the trail of her missing father. This personal diary is replete with selfportraits, reminiscent of Nahum Gutman's textenriched illustrations. Gal – whose name means "wave" – is a diver, and she shares her story in the first person, interweaving facts about the Red Sea with a story of blossoming young love. The drawings are often interspersed with text – titles, descriptions, musings, and even riddles, effortlessly combining the two media to create the visual richness of a picturebook. This dynamic and holistic reading experience

reveals the protagonist's perspective through her own words and the topics she chooses to illustrate.

Surprisingly, this diary is drawn entirely in blue, as if with a ballpoint pen, and yet the myriad ways in which the pen is used – to create dots, lines, sketches, and doodles in the margins, as well as sprawling and expressive illustrations – test the boundaries of the artistic medium and optimize its potential. At times, rushing water is depicted by closely grouped lines, while in other cases only a decorative trickle is suggested by a few drops sketched in the margin. The minimalist layout together with Bergman's confident artistic hand and lighthearted yet meticulous design award this young-adult novel its unique visual profile and enrich its content.

Honorable Mention

Shimrit Elkanati On the Scut of a Bunny

Written by Dahlia Ravikovitch Am Oved, 2012

Dahlia Ravikovitch's poem is inspired by the universal desire for flight and speed. Brimming with adventure and discovery, this flight of the imagination takes the reader from the backseat of the family car to distant and exotic lands. As indicated by the title, *On the Scut of a Bunny* is a tale about a tail that shifts from metaphor to visual reality, connecting both the text and the illustrations to the child's world.

Like the poem, Shimrit Elkanati's illustrations beautifully capture the childlike love of vehicles, which prioritizes the journey and mode of transportation over the destination itself. This enchantment with travel and movement is felt throughout the book as the reader embarks on an exciting chase, following the bunny from page to page. Marking Elkanati's first book, *On the Scut of*

a Bunny reveals her remarkable proficiency in the many components of book-making. Created especially for this book, her technique of dashed and dotted lines imbues each detail. with a sense of movement, while the muted yet colorful palette complements the curiosity aroused by discovering new countries. The animals and landscapes are rendered with a restraint that does not overwhelm the lyrical text, and yet the illustrations only appear to be light-handed; in fact, they reveal a deep understanding of the text while also offering an original and refreshing perspective. The jury praises Elkanati's brave choice to illustrate and publish this excellent poem as a book. In doing so, she has awarded the poem new life, allowing it to be enjoyed by a new generation of children and parents alike.

Honorable Mention

Natalie Waksman Shenker Good Night Monster

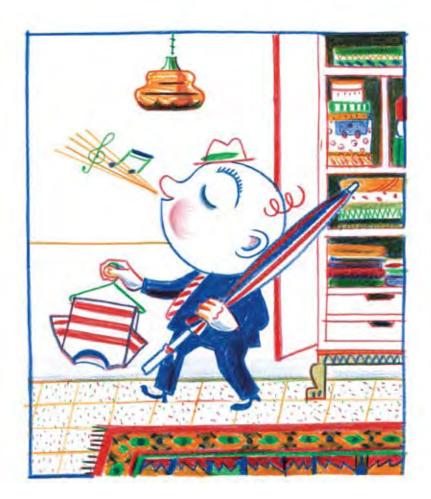
Written by Shira Geffen Am Oved, 2012

This sensitive story is reminiscent of classic bedtime tales; elements of nostalgia permeate the illustrations of the anthropomorphized characters with whom the reader empathizes.

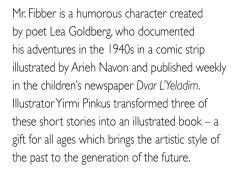
The world of the story is governed by strange and wonderful rules and is rendered in a subtly surrealistic style, presenting a collection of contrasting elements ruled by an internal logic. Black and white function both in opposition and in harmony with each other, befitting the story's focus on the blurred boundary between night and day. White is alternately used to create a sense of flatness and to evoke depth, at times symbolizing certainty, and at times offering an escape from reality. The page's black spaces contain curious details that emerge gradually, transforming the dark from unknown to familiar. The characters' shifting dimensions create a self-contained visual narrative which does not undermine the authenticity of the world presented by the book, a world dedicated to the rational belief in the power of the imagination.

Award Winner

Yirmi Pinkus Mr. Fibber, The Storyteller

Written by Lea Goldberg Sifriat Poalim, Noah Books, 2013

As the name of the protagonist suggests, these tales brim with exaggeration and imagination. Combining simplicity with ingenuity, the illustrations create a new, multi-layered space while still maintaining the lightness of the original. In the first story, Mr. Fibber dives into a bottle of water to retrieve a coin; in the second, he is whisked away on a worldwide journey by a giant dog pulling a train; and in the third, he catches the sun as it sets and

packs it in his suitcase. In a visual tribute to the styles of the past and perhaps also to the modern art of the time in which these stories were written, Pinkus explores the basic materials of storytelling. Mr. Fibber is a clerk, perfectly round-headed and dressed in a suit and tie. The clear, geometric forms of the landscape and details are rendered in pencil and deliberately limited to four colors.

Pinkus's experience as an acclaimed artist who creates comics, as well as an author and designer, is evident in his division of the illustrations into blocks which are cut, elongated, condensed, and at times completely disappear. Thus, a lively dialogue ensues between the illustration and its frame, challenging accepted hierarchies and inviting the readers to use their imagination to complete that which is missing.

Natalie Waksman Shenker

Shimrit Elkanati

Orit Bergman

Masha Manapov

Yirmi Pinkus Mr. Fibber, The Storyteller

Natalie Waksman Shenker

Yirmi Pinkus

Shimrit Elkanati
On the Scut of a Bunny

Orit Bergman

Diary of a Shark Catcher

Masha Manapov
A Pair of Old Shoes

The Jury

Chairperson: **Orna Granot**, Associate Curator for Illustrated Children's Books, The Israel Museum, Ierusalem

Dr. Tali Gavish, Head of the Ruth Youth Wing for Art Education, The Israel Museum, Jerusalem

Prof.Adi Stern, Graphic designer and Head of Visual Communications, Bezalel Academy for Art and Design

Gaby Cohn, Lecturer on Children's Literature, Yemima Center for the Research and Teaching of Children's and Youth Literature, Beit Berel, and the Open University

On May 29, 2014, the jury of the Israel Museum Ben-Yitzhak Award for the Illustration of a Children's Book convened and decided to grant the award to Yirmi Pinkus for his illustration of the book Mr. Fibber, The Storyteller. The jury also decided to award honorable mentions to the following illustrators: Shimrit Elkanati for her illustration of On the Scut of a Bunny, Orit Bergman for her illustration of Diary of a Shark Catcher, and Natalie Waksman Shenker for her illustration of Good Night Monster. A special honorable mention was also awarded to Masha Manapov for her illustration of A Pair of Old Shoes.

Award Selection Procedure

The Israel Museum appoints four expert jurors who grant the award to the artist who has produced the most outstanding illustrations. The jury may also award up to five honorable mentions. In case no suitable candidate is identified in a given year, the judges may decide not to award the prize at all.

The award is granted primarily on the basis of the illustrations' artistic quality, but other aspects of the book are also considered: the quality of the text, suitability to the target age group, and the book's overall craftsmanship, including layout and design.

Only books first published in Israel between January 1, 2012 and December 31, 2013 were eligible for this year's award.

Award for the Illustration of a Children's Book, 2014

About the Award

Book illustrations are the first works of art we encounter as children. The contemplation of a fine illustration encompasses all the elements involved in examining an outstanding artwork: pleasure, excitement, deciphering the message, and identifying the setting. Illustration, small in size and of an intimate nature, has not attained the position it merits among the art forms. The Israel Museum attributes much importance to the encouragement of children's book illustrators and it is for this purpose that the Ben-Yitzhak Fund was established.

The Fund also contributes to the enrichment of the international collection of illustrated children's books housed in the Illustration Library in the Israel Museum's Youth Wing for Art Education.

The Ben-Yitzhak Award is presented in memory of Rivi (Soifer) and Michael Ben-Yitzhak, who were killed in a terrorist attack in Jerusalem's Zion Square on July 4, 1975.

The Israel Museum Ben-Yitzhak

This publication was made possible by Lois Rosen, Los Angeles

Curator: Orna Granot
Translation and editing: Sarah Sorek
Format design: Zivit Nevo-Nissilevitch
Design and production: Stephanie & Ruti Design
Production coordinator: Liora Vogelman
Photographs of the illustrators: Tzur Kotzer
Printed by Ahva Printing Press Company Ltd.

Catalogue no 618 ISBN: 9789652784360

© The Israel Museum, Jerusalem, 2014. All rights reserved Ruth Youth Wing for Art Education

The Israel Museum, Jerusalem